

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 8. Recentiores ex Epistolâ Sancti Cœlestini Papæ Divi Augustini
auctoritatem limitant. Refelluntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

monio *literarum planè rudem* in sapientiæ, auctori-
tatis, ac laudum campo Augustino non dicam velut
æqualem opponere, sed quod ad illam expressiorem,
ac efficaciorē commendationem, ac consentiendi
necessitatem pertinet, veluti superiorem prædicare
conantur, illi, inquam, Augustino, qui tantæ scien-
tiæ fuisse ab Apostolicâ Sede iudicatus est, *ut nihil*
In Or. de S. Momi. *penè, verba sunt Martini V. ex sacris literis possit, nisi*
eo Duce intelligi, nihil nisi eo interprete explicari. Eo
jam auctore factum est, ut nec Philosophis sapientiam in-
videamus, non Oratorum eloquentiam desideremus, non
studiosorum ingenia requiramus, non denique nobis ac-
men Aristotelis necessarium sit, non Platonis eloquentia,
non prudentia Varrois, non gravitas Socratis, non auc-
toritas Pythagoræ, non Empedoclis solertia, non curus-
quam illius generis hominum scientia, aut virtus exem-
plo, aut documento nobis esse debeat. Idem nobis Prophe-
tarum oracula, idem Apostolorum voces refert, idem om-
nem omnium scripturarum sensum exprimit, unus pos-
tremò omnium Patrum, Sapientumque ingenia, ac studia
exhibet. Itane, si superis placet, huic Apostolicæ
approbationi eximie, præclarissimæ, excellentissimæ
Ignatiani libelli approbationem, Augustino Ignatium,
tot Summis Pontificibus Paulum III. opponen-
tis? Respondet Annatus: Quæ à me minimè referuntur,
ut vel Ignatium Augustino, vel Paulum III. superioribus
opponam Pontificibus, absit. Sed dictis facta non co-
herent. Qualis enim, quantumvis esset Augustinus,
si Ecclesia illum non approbasset? jam cum Cassiano,
ac Fausto numeraretur. Igitur tantumdem nobis
probandus venit, quantum idem ab Ecclesiâ appro-
batus fuit. Quare si Ignatii libellus ab Ecclesiâ appro-
batus est, itemque approbati fuere libri Augusti-
ni, sed isti approbatione minus, ut ait, expressâ, ex-
PLICITAVE, undè illi Ignatiano, te iudice, efficacior in
omnibus consentiendi necessitas est, quàm illis Augusti-
nianis, jam vides, Ignatium Augustino vel præponi
abs te, vel ex æquo saltem opponi. At citò commen-
taris, tuique facti hanc rationem reddis, ea te de
Ignatiani libri approbatione recitasse: Quod constat,
in hoc libello aliqua esse, quæ capitalibus Baianorum prin-
cipiis opponuntur, scire velim, quid sint responsuri tam
diserte, tamque explicitæ approbationi, qui minus ex-
pressam, explicitamve suis obtinent erroribus? Nos
quidem pro Baianis nullam volumus, imò nec pos-
sumus responsionem adornare, sed quod eodem ictu
& Baianos, & Augustinum ferias, tibi vitio verti-
mus, qui per Baianorum latera Augustinum impetis.
Sint in libello Ignatii sententiæ, quibus capitalia il-
lorum dogmata strangulentur, ipsi viderint; at quod
eâdem periodo Augustini per Apostolicam Sedem
approbationem minus expressam, explicitamque con-
tendis, nobis placere non potest. Parce Patri, & Ba-
ianos in exilium non Baias, sed in Gyarum deportato.
Si Annati exemplo insilire, & par pari reddere
vellemus, uti ille ad imminuendam Sancti Augustini
adversus Pelagianos scribentis auctoritatem, tum col-
lectis plurium testimoniis, tum violentis, pravisque
Romanorum Præsulum elogia eidem Sancto Doctore
delata interpretationibus corrumpens, contra Au-
gustinum insurgit, possemus & nos eâdem prorsus
audaciâ huc revocare, quæ Abbas Constantinus, quæ
Vincentius Baronius vir satis notus part. 2. Theol.
Mor. disp. 3. sect. 1. art. 2. §. 2. quæ alii de eisdem
Exercitiis Sancti Ignatii scribere, ac subindè frigi-
dam illam Annati excusationem Augustino quorun-
dam censuris insultantis repetere: Refero tantum, non
probo, si quidquam iuste offensionis causam dat: Lib. 8.

cap. 6. pag. 864. Sed absit, ut hominis errorem re-
darguens, eundem imiter, ejusque criminis reus
fiam, cujus hunc Recentiore apud Judices reum
postulo. Erubescant profectò adversarii, erubescant,
dum nos in hanc arenam vel invitos propel-
lunt, in quâ odiosis prorsus comparationibus de Di-
vorum auctoritate litigetur. Scitote, Augustinianos
Sancti Ignatii libellum uti Augustinianæ doctrinæ
conformem recipere, evolere, deosculari; & ne quis
de hoc ipsorum obsequio dubitet, editis commenta-
riis hoc ipsum coram Catholico Orbe profitentur.
Pater Franciscus Macedo Minorita Lusitanus Sera-
phicæ Gentis splendor, hanc sibi gloriam felicissimè
comparavit. Hic Augustinianæ doctrinæ aded stu-
diosus est, ut in Isagoge initio suæ Cortinæ hac veluti
tesserâ in literariam palæstram descenderit: *Ego Au-*
gustinianus sum: Augustinianissimus sum. Hic, in-
quam, in eruditissimo illo volumine, quo Ecclesiæ
orantis, & Augustini scribentis concentum descrip-
sit, harmoniam quoque Exercitiorum Sancti Ignatii
Societatis Jesu Fundatoris, & Operum Sancti Augus-
tini Ecclesiæ Doctoris (nam planè hunc operi titu-
lum dedit) exhibuit, cujus illud exordium est: *So-*
leo, idque expertus, ac prudens dicere, hanc facillè inter
Sanctos reperiri alium Augustino cum doctrinæ, quæ à
Deo est, & mystica appellatur, tum instituta à se, &
aliis indictæ vitæ ratione, quàm Ignatium similiorum.
Quæ quidem vir doctissimus fulsime per viginti octo
capita collatis ex utroque sententiis ita comprobat,
ut profectò minimè timendum sit, ne Augustino
quicquam detrimenti ex Ignatiani libelli expressiori,
ac magis explicitâ, ut inquis, approbatione infera-
tur, ne-ve tantis Romanorum Præsulum, ac Patrum
elogiis Augustiniana volumina nobilitantibus, Ignat-
tii libellus suffocetur, sed cum eadem dogmata &
parvum Ignatii, & prolixa Augustini volumina de
divinæ gratiæ auxiliis tradant, eâdem prorsus app-
robatione munita dicantur, Augustino & doctri-
nam, & ejusdem etiam commendationem in Ignat-
ianum codicem transfundente, & Ignatio novâ à
Paulo III. approbatione obtentâ, antiqua Pontificum
de Augustini libris decreta recentiori iterum ejus-
dem Apostolicæ Sedis testimonio confirmante. Vos
quidem magis animæ beatæ illius regionis cives,
ut in libris, ita & in cœlesti patriâ concordēs æter-
nùm eritis, & Angelicis cantibus vestrarum doctri-
narum harmonia recitabitur, ac dulcior indè con-
centus inaudietur. Filiis quoque vestris eundem
doctrinæ consensum immittite, eosque invicem of-
ficiosos vel servate, vel facite. Turpe sit in tantâ
Patrum concordia filios odiosis sanè comparationi-
bus de eorundem auctoritate contendere.

CAPUT VIII.

Recentiores ex Epistolâ Sancti Cælestini Papæ Divi
Augustini auctoritatem limitant. Refelluntur.

SANCTUS Cælestinus Papa ex literarum commercio
Augustini amicus, ac deindè demortui adversus
Semipelagianos defensor, in Augustinianâ doctrinâ
commendandâ omnium nobilissimo elogio usus est;
undè Recentiores ad illud decurtandum, limitan-
dumque vires omnes intendunt; & quod est eorum
acumen, ex eâdem Cælestini Epistolâ, undè ab aliis
vel suprâ Sydera Augustiniana auctoritas evehi solet,
eandem deprimere conantur. Ultima Epistolâ ver-
ba recitant, nempe ubi Cælestinus ait: *Profundiores*
però.

verò, difficilioreſque partes incurrentium quaſtionum, quas latiùs pertractarunt, qui hereticis reſtiterunt, ſicut non audemus contemnere, ita non neceſſe habemus adſtruire. Quibus ſignificare, Cœleſtinum contendunt, præter paucas Sancti Auguſtini ſententias ab Eccleſiæ Præſulibus, ac Synodis receptas, quas in ſuperioribus capitulis recitat, ab ſe iteratâ approbatione confirmatas, nolle reliquas de divinâ gratiâ opinionones, quas ille in ſuis contrâ Pelagianos editis diſputationibus tenuit, tanquàm de fide adſtruire; ob aſſerentis tamen Auguſtini auctoritatem eas, ſe non contemnere, ſed eandem libero Lectorum aſſenſui, vel diſſenſui citrà reprehentionis periculum permittere. Et quidẽ Annatus lib. 8. cap. 1. cum numeroſam teſtium catervam contrâ Auguſtinum producturus eſſet, eidem Cœleſtinum Papam ductorem dedit inclamans: *Agmen ducet, ut par eſt, Summus Pontifex Cœleſtinus Primus.* Cùm tamen hucusque inter præcipuos Sancti Doctoris Encomiaſtas ille idem primas tenuerit. Quin imò Recentiores iſti Theologi gloriantur, ſe ejuſdem Epistołæ limitationem, quâ anguſtior fiat Auguſtini auctoritas, è tenebris in ſcholâ oculos revocaſſe. Audiatur Moraines in Præſatione ad Orthodoxos: *Quàm multi ſine ullo diſcrimine Auguſtini auctoritatem admittebant, qui nunc audit à limitatione, quam ejus approbationi Cœleſtinus apoſſuit, dum audiunt aliquid ex Auguſtino proponi, queritant: Eſt ne hoc de illis profundioribus quaſtionibus, quas non neceſſe judicavit adſtruire, quas in ancipiti opinandi libertate reliquit? Tripudiat in illis Cœleſtini verbis Annatus lib. 8. cap. 1. pag. 858. Nos verò, inquit, Auctore Cœleſtino diſtinguimus inter neceſſarias, & indifferentes Auguſtini ſententias, omnemque huic lumini contrariam lucem tenebras reputamus.* Itaque hoc loco pro Auguſtinianâ doctrinâ cum Recentioribus comminus veluti collato pede pugnandum eſt, in quo quidẽ campo minùs feliciter Recentiorum impetus alii ſuſtinuere, undè illi animoſiores facti, ſibi eâ in lite de Auguſtino victoriam, & triumphum cecinere.

In primis eximia Recentiorum eruditio commendanda occurrit, qui è re prorsùs incertâ certum, invictumque contrâ Auguſtinum argumentum exerece arbitrantur. Etenim viris eruditiffimis, & ſapientiffimis haud probatur, verba ſuperiùs memorata adſcribi Cœleſtino, ſed cuiſpiam alteri Auguſtinianæ doctrinæ ſtudioſo deputanda eſſe contendunt. Cœleſtini Epistoła illis verbis in fine cap. 2. concluditur: *Deus vos incolumes cuſtodiat, Fratres chariſſimi.* Poſtea decem capita adnectuntur, in quibus Pelagianorum, ac Semipelagianorum errores ex Innocentii, Zoſimi, ac Synodi Carthaginenſis decretis refutantur. Poſtò iſta decem capita non eſſe Cœleſtini, tradit Eccleſiaſtica Hiſtoria parens Cæſar Baronius ad annum 431. pag. 603. ubi ait de Epistołâ illâ Cœleſtini: *Junguntur Epistołæ capita quadam adverſus Pelagianos errores ab Apoſtolicâ Sede olim, & ab Africanis decreta Conciliis, quibus deberent inſistere, qui ſub Catholico nomine licet Pelagium, atque Cœleſtium anathemate condemnarent, eorum tamen defendere conarentur errores. Putantur illa capita eſſe Proſperi, qui ut profiteri videtur, ea collegit ex decretis Romanorum Pontificum, ſimulque Conciliis Africanis, ubi idem Auctor hæc habet, in fine: Profundiores verò difficilioreſque partes incurrentium quaſtionum, quas latiùs &c. ut ſuprà.* Antè Baronium Laurentius Surius in Sacrà Hiſtoriâ ſatis percelebris, aliique poſt ipſum Collectores Conciliorum hoc ipſum prænotarant; nam in Editione Colonienſi Conciliorum anno 1551. à

latere hæc leguntur: *Sequentia undecim capitula videntur potiùs ab alio quopiam interpoſita, quam eſſe ipſius Cœleſtini Papæ.* In Editione ſub Sixto V. hoc ſcholion poſt ſecundum capitulum inferitur: *Non videtur dubitandum, quin ſequentia ſint Proſperi, tan ſunt ſimilia & argumento, & ſtylo ejus ſcriptis.* Gerardus Voſſius vir, quem librorum helluonem dixeris lib. 1. Hiſt. Pelag. cap. 30. eandem ſententiam probat duplici argumento: uno, quòd Cœleſtinus in illâ Epistołâ non meminit horum capitum, quæ annexa eidem ſunt; aliud his verbis proponit: *Alterum argumentum, cur Cœleſtini eſſe non poſſit, hoc eſt, quòd Innocentii, & Zoſimi Epistołas citet ſapientius, nec uſquam vel hunc deceſſorem, vel illum prædeceſſorem ſuum appellet, contrâ quàm Romanis Episcopis mos eſt, & Cœleſtinus ipſe in Epistołâ facit his verbis: Auguſtinus inter Magiſtros optimos etiam antè à meis deceſſoribus habebatur; Sanè hæc argumenta tanti apud me ſunt, ut Cœleſtino præter tribuere non auſim. At cujuſ ſit ulterâ diſquendum.* Sed neque ex Theologis ex Recentiorum ſcholâ defuere, qui negarent; illa capita eſſe Cœleſtini; unus pro mille ſufficiat Franciſcus Suarius proleg. 6. de Gratiâ cap. 1. num. 11. ubi hæc ſcribit: *Ex modo loquendi intelligimus, Scriptorem illius partis non fuiſſe Cœleſtinum, nec aliquem Romanum Pontificem, ut patet ex illis verbis: Quia nonnulli, qui Catholico nomine gloriantur, in damnatis autem hereticorum ſenſibus ſeu pravitate, ſive imperitiâ demerantes, piſſimis diſputatoribus obviare præſumunt, & cum Pelagium, atque Cœleſtium anathematizare non dubitent, Magiſtris tamen noſtris tanquàm neceſſarium modum exceſſerint, obloquantur, caque tantummodò ſequi, & probare proſequentur, quæ ſacratiffima Beati Apoſtoli Petri ſedes contrâ inimicos gratiæ Dei per miniſterium Præſulum ſuorum ſanxit, & docuit. Neceſſarium fuit diligenter inquirere, quid Rectores Romanæ Eccleſiæ de hæreſi, quæ eorum temporibus exorta fuerat, judicarent: Hæc enim non videntur verba Romani Antiftitis, non enim de Romanâ Sede tanquàm de propriâ loquitur, nec Romanos Rectores vocat prædeceſſores ſuos, prout Pontifices conſueverunt, tamen habens ad definiendum auctoritatem loquitur; Quæ propter aliqui cenſent, illa capita fuiſſe à Proſpero collecta, & illi Epistołâ adiuncta, à qua ſententiâ non longè abeſt Baronius anno 431. num. 185. & eſt certè veriſimilis, indicaturque in illis verbis, Magiſtris noſtris tanquàm neceſſarium modum exceſſerint, obloquantur; Hæc enim verba in gratiam Auguſtini dicta ſunt, magiſque redolent Proſperum, quàm Cœleſtinum.* Hæc ille.

Vidit iſta in Surio Gabriel Vaſquez 1. p. diſp. 91. num. 85. dixitque, ab eo auctore ſine fundamento negari capita illa eſſe Cœleſtini, cùm uti Cœleſtini ſanctiones protulerit Petrus Diaconus. Addere poterat & Creſconium in Collectione canonum. Verùm iſte vixit anno 698. Petrus verò Diaconus integro poſt Cœleſtinum ſeculo floruit, ut ex Hiſtoriâ noſtrâ Pelagianâ intelligitur; quare potuit ea capita edita à Proſpero per errorem tribuere Cœleſtino. Hinc Photius veterum monumentorum diligens indagator, & cenſor Cod. 53. de eodem Cœleſtino hæc habet: *Scriptiſt idem & ad Galliarum Episcopos de fide Beati Auguſtini, & contrâ eos, qui hæreſis licentiâ nimis elati inſoleſcerent.* Quæ quidẽ in duobus prioribus capitibus continentur, neque ullam eâ in Epistołâ ſtatutorum dogmatum mentionem fecit. Jacobus etiam Sirmondus Tom. 1. Concil. Galliæ capita illa Epistołæ memoratæ annexa ab eadem prorsùs ſeparavit

vit lineis interpositis, quo alieno auctori illa prorsus deputanda esse monstraret. Sed age, probemus ea capita non fuisse à Cœlestino scripta, quod sanè præstabo argumento, quo ipse convictus sum. Prius tamen nonnulla notanda veniunt, quibus tantorum Scriptorum sententia illustratur; nempe Prosperum, & Hilarium pro Augustinianis libris, quos Massilienses carpebant, ac se ipsis quoque, qui uti heretici passim traducebantur, Romam ad Cœlestinum profectos fuisse, quæ patent ex Prospero cap. 40. contra Collatorem, & cap. 1. Epistolæ Cœlestini ad Episcopos Galliæ. Cœlestinus verò literas ad Gallos Antistites destinavit, quibus Sanctum Augustinum eximie commendavit, vetans ejusdem memoriam novis Massiliensium conatibus percelli, ac Prosperum, & Hilarium hæresis accusari, nihil interim scripti adversus eosdem publicans, quo illorum errores damnarentur, hinc Epistola inscribitur pro Prospero, & Hilario. Sed hoc nobis est demonstrandum.

Sanctus Prosper contra Collatorem probaturus, bonorum voluntatum initia Dei inspiratione generari, adducit cap. 10. testimonia Innocentii, Zosimi, & Concilii Carthaginensis eadem omnino, quæ Cœlestini literis adjuncta leguntur, & concludit: *Videsne regulas tuas invictarum constitutionum soliditate confractas, & in fidei structurâ prævas, ruinosasque juncturas, velut Hierechontinos muros ad sacerdotium tubarum ruisse concentum? Cùm enim de sanctarum origine voluntatum, & fidei, charitatisque principis inter nostros, & Pelagianos questio versaretur, non ancipiti victoriâ, nec dubio diremptum est sine certamen, ut adhuc nobis de iniquissimâ huius fœderis tui pace tractandum sit. At si illa decem capita Cœlestini fuissent, cur non illa protulisset Prosper veluti clariora, efficaciora, & ex toto litem dirimentia? Longè enim expressius Cœlestinus eam Cassiani opinionem damnat, quam Innocentius, vel Zosimus. Profecto Massilienses testimonia horum Pontificum, & Sacræ paginæ explicabant, ita ut non de initio fidei, sed de ejusdem incremento intelligenda essent ex Divo Augustino cap. 2. de Præd. Sanctor. Sed nunc eis respondendum esse video, qui divina testimonia, quæ de hac re adhibuimus, ad hoc dicunt valere, ut noverimus ex nobis quidem nos habere fidem, sed incrementum ejus ex Deo. Quæ Massiliensium sententia clarè damnatur cap. 12. illius Epistolæ, ubi hæc leguntur: *His ergo Ecclesiasticis regulis, & ex divina sumptis auctoritate documentis, ita adjuvante Domino confortati sumus, ut omnium bonorum affectuum, atque operum, & omnium studiorum, omniumque virtutum, quibus ab initio fidei attenditur, Deum profiteamur auctorem, & non dubitemus, ab ipsius gratiâ omnia homini merita præveniri, per quem fit, ut aliquid boni & velle incipiamus, & facere. Præterea hæc scribuntur cap. 11. Præter beatissimæ, & Apostolicæ Sedis inviolabiles sanctiones, quibus nos piissimi Patres pessiferâ novitatis elatione dejectâ, & bonæ voluntatis exordia, & incrementa probabilium studiorum, & in eis usque in finem perseverantiam ad Christi gratiam referre docuerunt &c. Idem habet cap. 9. Ut sancta cogitatio, pium consilium, omnisque motus bonæ voluntatis ex Deo sit, quia per illum aliquid boni possumus, sine quo nihil possumus. Itanè hæc Cœlestini oracula Prospero rogante data, ac literis pro eodem ad Episcopos missis inserta, adeò memoriâ ejusdem excidisse credenda sunt, ut illa, cùm vel maxime ad Massiliensium petulantiam comprimendam necessaria essent, omitteret? Sibi cusa tela, atque elaborata arma tam parvi fecit, ut cùm iis Semipela-**

giani penitus conficiendi forent, eisdem veluti obtusis uti noluerit, qui contra Massilienses omnium fortissimus, ac solertissimus post Augustinum Dux à Recentioribus, & meritò quidem prædicatur?

Laudatas literas à Cœlestino emissas ad damnandos Massiliensium errores scribit Vasquez 1. p. disp. 97. num. 83. *Quibus, inquit, locis cùm Cœlestinus omnia bona opera, studia, & merita in quovis tempore, causâ, & negotio ad Deum auctorem gratiæ referat, manifestè Massiliensium errorem confutat. Et hæc adeò constanter docent Recentiores, ut eorum eruditissimus, ac sapientissimus Annatus Cœlestini personam induens, quod satis ridiculum est, altiori, ac clariori voce in Massilienses ita tonet: Cùm eò tantum spectet Romane Sedis consilium, & providentia, ut MASSILIENSES isti, QUORUM CAUSA HÆC SANCIMUS, nihil penitus subtrahant divinæ gratiæ, ne illum quidem morbi sensum, & desiderium medicinæ, quod gratuito, & supernaturali auxilio præmittunt, prædictæ regulæ, seu præfixæ sententiæ ita sufficiunt, ut sicut non debet videri Catholicum, quod eis repugnat, ita neque quod non repugnat, videri debeat erroneum, aut à sensu Catholico alienum. Hæc elegantissimus Paraphrastes. Hic tamen obiter noto, hunc hominem sive contra suos Baianos, sive contra Massilienses loqui incipiat, sermonem tandem contra Augustinum semper finire. De Baianis id vidimus capite superiori; hic verò cùm Cœlestini personam agens illa dixisset, statim addit: Unde sequitur, si quid vel ab Augustino, vel ab alio quodam Ecclesiastico Tractatore asserum, aut negatum sit, quod non repugnet regulis illis, atque sententiis, esse hoc inter ad hæc opera numerandum, & quæ libero Catholicorum consensui, atque dissensui permixta sunt. Ego quidem certissimum puto, in adjunctis illis capitibus Massiliensium errores capitales, quorum reliqui veluti appendices erant, aperte damnari, neque hoc in dubium vocari posse arbitror, quod rectè à Vasquio, Annato, aliisque communiter est observatum. Duo erant capitalia Semipelagianorum dogmata, fidem incipere à nobis, itemque à nobis esse usque in finem in bono perseverantiam, ut docet Sanctus Augustinus capite ultimo de Dono perseverantis, inquit, docuisse me existimo, vel potius plusquam satis, dona Dei esse, & incipere in Dominum credere, & usque in finem in Domino permanere. Hoc verò utrumque statuitur in literis illis, quæ Cœlestino adscribuntur; nam cap. 11. decernitur, ut dicebam: *Bonæ voluntatis exordia, & incrementa probabilium studiorum, & in eis usque in finem perseverantiam ad Christi gratiam referri. Ibi que fusè probatur, fidem non esse à nobis, sed donari à Deo, & cap. 12. injungitur, ut omnium bonorum affectuum, atque operum, & omnium studiorum, omniumque virtutum, quibus ab initio fidei attenditur, Deum profiteamur auctorem. Hæc ibi.**

Ex his nostrum argumentum instauramus. Cùm Prosper contra Semipelagianos Cœlestini elogium recitasset cap. 42. contra Collatorem, illorum invidiosum interpretamentum opponit, quo dicitabant, laudatos à Cœlestino priores Sancti Augustini libros, non posteriores, nempe de Correctione & Gratiâ, duosque ad Prosperum, & Hilarium datos de Prædestinatione Sanctorum, & de Dono perseverantiæ. Hoc commentum statim refellit, tum quia idem semper in omnibus libris Augustinus scripsit, idemque fuit semper in illo spiritus, & doctrina; tum quia *Apostolica Sedes, ait, quod à præcognitis sibi non discrepat, cum præcognitis probat, & quod iudicio jungit, laude non dividit. At quorsum isthæc è longinquo*

libro-

librorum Sancti Augustini de Prædestinatione Sanctorum, & de Dono perseverantiæ petita ab Apostolicâ Sede approbatio? Cur Cœlestini literas abs se impetratas, in quibus doctrina librorum Sancti Doctoris de initio fidei, & de perseverantiâ apertis definitionibus statuitur, non protulit, & eas, inquam, literas, quas in eorundem Augustini calumniatorum faciem eodem ipso loco illiserat? Annatus quidem de posterioribus libris Sancti Augustini scribit lib. 8. cap. 6. *Manifestum igitur est, Augustini menti bis in libris satis factum ab eo, qui fateatur, & gratiam esse necessariam ad initium fidei, nec eius meritum sequi, sed præire, & donum Dei esse perseverantiâ.* Quodnam igitur efficacius argumentum adduci poterat, ad demonstrandum, posteriores eos libros esse ab Apostolicâ Sede probatos, quam literæ illæ Cœlestini, in quibus doctrina librorum postremorum Sancti Patris aded discretè, aded perspicuè, aded solidè asserbatur? Semipelagianos, cum Augustini auctoritatem eleverent, Prosper ex Cœlestini literis, in quibus eximè ille laudabatur, confutavit. Quare, cum iidem Sancti Augustini doctrinam lacerarent, ex iisdem omninò literis Cœlestini compressi, ac convicti non sunt? Scripsit sanè Prosper post Cœlestinum adversus Cassianum, & literas Cœlestini eâ in disputatione in digitis habebat. Hoc quidem argumento capita illa infarta probantur literis Cœlestini.

Rursus dicam aliquid, quod cæteris argumentis semper prætuli. Si capita illa Cœlestini essent, & à Sede Apostolicâ emanassent, non video, quâ ratione Faustus Rejorum, Vincentius Lerinensis, Hilarius Arelatenensis Episcopus (si in sententiâ perfitere) ac alij Galliarum Episcopi ab hæresi excusari possint, atque inter Divos erectis aris connumerari. Faustus fidem esse nobis ex naturæ viribus docet lib. 2. cap. 6. 7. & 8. undè lib. 1. cap. 6. ait: *Tempus gratiæ, quo redempti sumus, meritum hominum non expectavit, opera penitus non quasiivit, solâ Deus fidei nostræ devotione contentus fuit.* Addens: *Fidem expectat à parvulis, opera etiam cum fide à confirmatis requirit, ita tamen, ut credulitatis affectum proficientibus augeat.* Legatur Vossius lib. 4. Histor. Pelag. par. 1. thesi 2. Idem lib. 2. cap. 10. & antè ipsum Vincentius Lerinensis in Common. cap. 37. scribunt, nos posse nostris viribus petere, pulsare, quærere, ut Dei gratiam obtineamus, quæ erat Semipelagianorum opinio ex literis Prosperi ad Augustinum. Item aliquot etiam Episcopi Galliarum mortuo Fausto, fidem nobis ex nobis nasci dicebant, ut ex literis Bonifacii II. ad Cæsarium intelligitur: quæ quidem sententiæ aperte damnantur in illis capitibus, in quibus fides, & huius initium, sancta cogitatio, pium consilium, omnis bonus affectus, omnisque bonus motus voluntatis asseritur, esse à Deo, quia per illum aliquid boni possumus, sinè quo nihil possumus. Sanè si quis modò Massiliensium sententias assereret, non extantibus Arausicanis, alii sive Apostolicæ Sedis decretis, nonnè ille ex literis Cœlestini reus hæresis convinceretur? Damnasse quippè inquit Cœlestinum Massiliensium dogmata: Quam igitur excusationem concinnabimus pro Hilario, pro Fausto, pro Vincentio, pro reliquis Galliarum Præsulibus, qui antè Arausicanam Synodum Massiliensium opiniones mordicè sustinebant? An isti fortè Cœlestini literas prorsus ignorasse dicentur? At literæ illæ datæ erant ad Episcopos non Macedoniæ, aut Bithiniæ, sed ad Episcopos Galliarum, eo tempore, quo Faustus in Lerinensi cœnobio florebat, cui post annum Abbas Præ-

fectus fuit. Quid quod! Idem Vincentius Lerinensis easdem producit in Commonitorio adversus profanas vocum novitates, easque plurimum commendat. Quâ verò fronte Vincentius eas sibi favore literas iactasset, quibus ipsiusmet opiniones condemnabantur? Hæc ille scribit: *Sed & Sanctus Papa Cœlestinus pari modo, eademque sententiâ: ait enim in Epistolâ, quam Gallorum Sacerdotibus misit &c.* Totâ igitur Galliâ sonantes Cœlestini voces, ac Vincentii, & Prosperi ore etiam redditæ quis eruditorum Antistitum non inaudivisse credendus est? Itaque capita illa à Cœlestino emissa non fuere, ne hæreticos pronunciemus eos, quos & sanctitas, & eruditio celebres reddidere.

Verùm dubium hic expediendum alterum est, cuinam capita illa Cœlestini literis annexa tribuenda sint? In libro Ecclesiasticorum dogmatum, qui inter opera Sancti Augustini Tom. 3. recensetur, à cap. 22. undecim capita leguntur ad verbum ex literis Cœlestini exscripta. Sed illius voluminis non est auctor Sanctus Augustinus, cum etiam ibidem inferantur capita Concilii Arausicanum, quod anno 529. celebratum est; quare nec illa scribere potuit Gennadius ob rationes adductas lib. 2. Hist. Pelag. cap. 16. qui, cum Cassiani dogmata uti Catholica perperam à Prospero impugnata fuisse dicat, non eas sententias docere potuit, quæ Cassiani opinionibus prorsus repugnarent. Sutor etiam ille, quicumque fuerit, ineptus est, nam cap. 25. ait: *Idem Magister in Epistolâ ad Milevitantum Concilium datâ prædicat dicens &c.* Cum tamen prius non citasset Innocentium, ex quo illa verba referuntur in annexis capitibus illis, nempe cap. 7. Præterea duo postrema capita scilicet 11. & 12. ad verbum habentur in Homiliâ Sancti Joannis Chrysostomi de Adam, & Evâ Tom. 2. Edit. Basileæ, ubi etiam illa verba in fine ponuntur, quarum occasione ista perquirimus, nempe: *Profundiores verò, difficilioreque partes &c.* in quâ etiam homiliâ 5. *Cum ergo dicitur homo tradi desiderii suis &c.* ad verbum inseruntur quadraginta versus ex libro 5. Sancti Augustini contra Jul. cap. 3. Undè auctor illius Homiliæ non est Chrysostomus, sed Latinus quispiam debilis ingenii Scriptor, qui nec suo ore loqui potuit, sed aliorum tantum sententias in centones coegit. Baronius, ac Suarius verisimile putant, quod quidam scribunt, ea capita fuisse à Prospero concinnata; Vossius non audet spondere à solo Prospero elaborata esse, Hilarium, aliosque Augustini defensores socios Prospero tribuit, nam plurali numero loquuntur. Quid hac in re divinari possumus? Dicamus igitur, conflata esse à Prospero illa capita, demusque unam, aut alteram conjecturam. Prima sit, quod cap. 8. leguntur verba literarum Zosimi, & Patrum Africanorum, quæ eadem omninò, eodemque modo recitat Prosper contra Collatorem cap. 10. quo loco eadem Innocentii testimonia ponit, quæ in capitibus vulgò Cœlestinianis leguntur. Literæ illæ Zosimi perire, earumque initium apud Prosperum, & in capitulis illis tantum habetur. Altera verò est, Prosperum cap. 9. contra Collatorem, eundem arguere, quod dixerat, Augustinum quendam contra Pelagianos *justo amplius asseruisse*; ibique vellicat *sobrietatem* adversarii. At in cap. 3. Cœlestiniano reprehenduntur Massilienses, quod ausi sint, obloqui Augustino, tanquam necessarium modum exceßerit. Quæ si verè à Cœlestino dicta fuissent, repetenda sanè fuerant Prospero eâ de re pro Augustino contra Collatorem litigante, quid enim validius

validius adduci poterat ad os calumniatori obstruendum tam celebri Apostolicæ Sedis testimonio? Unde minus etiam probatur Recentiorum sententia ea capitula absque ullâ dubitatione Cœlestino tribuens. Cum Prosper à Cœlestino Pontifice in commendationem Augustini, ac suæ fidei approbationem diploma impetrasset, in Galliam rediens iisdem Semipelagianis insultabat; at illi eas laudes prioribus libris Sancti Doctoris datas fuisse commentabantur; quò verò omnem ab seip[s]is erroris suspicionem propulserent, profitebantur, ea se tantum dogmata defendere velle, quæ in disputationibus de gratiâ contra Pelagianos ab Apostolicâ Sede sancita fuissent. Indè onus Augustinianis incubuit demonstrandi ex Innocentio, Zosimo, & Africano Concilio à Romanâ Sede approbato Massiliensium opiniones esse proscriptas. Quare decem illa capita contextentes, quò validiori auctoritate donarentur, eisdem Cœlestini Epistolam ad Episcopos Galliæ præfixere. At cum in quorundam manus ea scripta devenissent, in illam sententiam abire, ut putarent, univ[er]sum libellum fuisse à Cœlestino Pontifice publicatum, in quâ opinione video esse ex antiquioribus Petrum Diaconum, dein Cresconium, quos citavi, & post quadringentos annos Ecclesiam etiam Lugdunensem in libro de tribus Epistolis, atque aliis passim editis in causâ Gotteschalci. Notandum tamen est, Petrum Diaconum, ac facios Scythas errasse, dum in libro de Incar. & Grat. cap. 8. laudant verba, quæ habentur initio capitis 8. Cœlestiniani tanquam Innocentii ad Synodum Milevitana[m]; undè pater, eos non legisse Innocentii literas, sed in hæc Cœlestino attributa capitula incidisse, haud distinguentes ultima verba cap. 7. quæ Sancti Innocentii sunt ad Milevitanos à primis octavi capitis, quæ alterius auctoris sunt.

Ex his patet, imprudenter Recentiores ex literis Cœlestini Augustinianæ auctoritati aded securè insultare, conantes Augustinum ferè in ordinem redigere. Neque enim certum est, postremam illam appendicem *Profundiores verò, difficiliore[s]que partes &c.* ab Apostolicâ Sede emanasse, quod præclarissimi Scriptores negant. Quem verò ex Theologis cum Suario parem ex suis faciant, quemve ex historicis vel Baronio, vel Sirmondo suo opponent? Solidissima etiam argumenta eandem sententiam confirmant, quibus plures imposterum manus, herbamque duros spero, nisi nostrorum adulatio nobis illudat. Quæ verò dicturi insuper sumus in gratiam Recentiorum assera sint, ut omnem illis ad Augustinianæ auctoritatis truncandæ aditum præcludamus. Hucusque in remotiori, quam putarant, campo pugnatum est, nunc ad eorum castra accedimus, eadem etiam in arenâ, in quam nos provocaverant, dimicaturi. Dabo igitur gratis, decem illa capita esse à Cœlestino concinnata, ab eodem etiam appendicem illam adjunctam concedam, indè tamen nihil Augustinianæ doctrinæ, nihil ejusdem dignitati, nihil auctoritati detractum fuisse docebo. Antequàm tamen hoc ipsum exequar, mens, animusque Recentiorum indagandus est, suisque veluti coloribus delineandus.

Veteres Semipelagiani Massilienses, quò conceptum semel contra Sancti Augustini doctrinam odium specioso quodam prætextu velarent, Pelagium ac Cœlestium damnabant, profitentes amplecti se quæcunque contra eosdem ab Apostolicâ Sede sancita fuissent; cæterum in aliis, de quibus nulla emanant à Pontificibus decreta, non stare se cum Augustino dicebant, quòd ille in doctrinâ contra Pelagia-

nos traditâ necessarium modum excesserat. Do verba Cœlestini cap. 3. *Quia nonnulli, qui Catholico nomine gloriantur, in damnatis autem hereticorum sensibus, seu pravitate, sive imperitiâ demorantes, piissimis disputatoribus obviare præsumunt; & cum Pelagium, atque Cœlestium anathematizare non dubitent, Magistram amen nostris, tanquam necessarium modum excesserint, obloquuntur, eaque tantummodò sequi, & probare profitentur, quæ sacratissima Beati Apostoli Sedes contra inimicos gratiæ Dei per ministerium Præsulum suorum sancit, & docuit.* At nos proponimus Recentioribus Sancti Augustini de gratiâ ad gloriam prædestinatione sententiam, in hæc transeant ob asserentis auctoritatem rogamus. Respondet Moraines disp. 9. Anti-Janf. num. 50. si eam sententiam docuit Augustinus, non statuta contra Pelagianos doctrinâ affinitatem, aut connexionem, quæ nulla est, sed æstum disputationis ad hoc illum impulisse. Addunt, se tantum teneri ad defendendas sententias à Romanâ Sede approbatas: *Quamvis enim, inquit, præferenda sit ea sententia, quæ talem modum prædestinationis ex meritis omnino negat, tamen ut damnata etiam censetur illa, quæ affirmat, videndum erit, quàm sit necessario connexa cum articulis à Cœlestino definitis: Si enim non sit, quamvis Augustinus in contrarium propendeat, permittenda tamen erit hujus questionis determinatio libera disputantium electioni:* Verba sunt Anati lib. 8. cap. 1. pag. 856. Igitur nullo gradu distat hoc Recentiorum de Augustino iudicium à veteri Semipelagianorum opinione; utriusque enim admittunt necessitatem credendi ea, quæ contra hereticos de divinâ gratiâ ab Apostolicâ Sede statuta sunt: at non illa, quæ per excessum contra eosdem Sanctus Augustinus asseruit. Dicam tamen, quid inter utrosque discriminis intersit. Cum Sanctus Prosper Cœlestini approbationem Augustinianæ doctrinæ Massiliensibus objiceret, illi eas laudes anterioribus libris Augustini delatas dicebant, non posterioribus, in quibus & prædestinatio sine meritis, & fides Dei donum adstruitur. At Recentiores libros etiam posteriores recipiunt, ajuntque approbatos, quâ parte fidem ex Dei munere esse dicunt, non quâ etiam prædestinationem antè prævisa merita ponunt. Itaque Massilienses ex toto postremos Augustini libros laudatos à Romanis Pontificibus negabant, Recentiores ex parte tantum approbatos concedunt.

Certum est, Jacobum Arminium apud Batavos Semipelagianismum ab Orco revocasse, vel si alicubi adhuc superstes erat, communivisse; undè Pater Macedo scribit in Prologo Scrinii: *Sint-ne hodie hostes gratiæ & scire qui velit, inspiciat is, an sint hodie Augustini hostes? Cumque hos invenerit, & illos invenisse se putet.* At in Belgio sunt hostes Augustini, sunt & in Anglia, licet multo pauciores, idest Arminiani, & Remonstrantes. Itaque hic Batavorum Semipelagianorum novus Princeps illâ Cœlestini clausulâ contra Augustini auctoritatem armari se, satisque instrui putabat; dat ejus verba amicus laudatus in antithesi Arminianâ ibidem: *Tantum verò abest, inquit Arminius, ut doctrinâ ipsius etiam Augustini de prædestinatione in illis Conciliis recepta sit, ut Cœlestinus Episcopus Romanus, qui illo tempore vivebat ad Episcopos Galliæ scribens, & Pelagianorum doctrinas condemnans, in fine suarum literarum in hæc verba concludat: Profundiores verò difficiliore[s]que partes occurrentium questionum, quas latius &c.* Quibus Cœlestini verbis Arminius erecto veluti aggeri contra Augustinum stetit. Hinc ridenda sunt Morainii verba in Præfatione Anti-Janf.

Quam

Quam multi, inquit, sine ullo discrimine Augustini auctoritatem admittebant, qui nunc auctè à limitatione, quam ejus approbationi Cœlestinus apposuit, dum audiunt aliquid ex Augustino proponi, querunt: Est ne hoc de illis profundioribus quæstionibus, quas non necesse judicavit adstruere, quas in ancipiti opinandi libertate reliquit? Quasi ipsi Recentiores in nuperâ Jansenii causâ illa Cœlestini verba adnotarint, cum non modò Arminius, verum etiam antè octingentos annos eadem recitata fuerint ab Ecclesiâ Lugdunensi cap. 12. de tenendâ Sac. Script. veritate. Arminius veteris Semipelagianismi recoctor eam Cœlestini clausulam versavit, reverfavitque discipulorum chorus, cum quibus Recentiores concinunt, quorum unus, & nobilis exclamat: *Ita est, multa habemus cum Arminianis communia.*

Verum enim verò audire mihi videor Recentiorum querelas, se gravari invidiosis tantum nominibus, non autem ipsorum sententiam falsitatis, errorisve convinci. Agitedum, relinquamus ista, ut potè odiosa, ad arcem causæ accedamus. Auctor illorum capitum intendit tradere contrâ Massilienses, quænam fiat liberi arbitrii vires ad bonum, ac quantâ gratiæ necessitas. Hoc patet ex fine literarum, ubi legimus: *Quia ad confutendam gratiam Dei, cuius operi, ac dignationi nihil penitus subtrahendum est, satis sufficere credimus quicquid secundum prædictas regulas Apostolicæ Sedis nos scripta docuerunt.* Quare ea, quæ de peccato originali, ac modo, quo idem propagatur, de concupiscentiâ, ac miseris reliquis, quæ sunt pænæ peccati originalis, fusiùs contrâ Julianum Sanctus Augustinus docuit, in illis Cœlestini literis non definiuntur, quia de illis nulla erat Augustinum inter, & Massilienses controversia, nec ullam inde Semipelagiani Augustino quæstionem faciebant. Quare Cœlestinus dixit: *Non necesse habemus adstruere*, quod est nolle se de illis canones edere, quòd ad præsentem cum Massiliensibus controversiam non conducebant, non quòd libero disputantium assensui, vel dissensui illa dimittere vellet, quæ est insulsa Recentiorum interpretatio. Hinc patet, inane laborem subire eos, qui nomine intercurrentium quæstionum quasdam intelligunt ex Augustini libris desumptas, quas ad rem non facere satis commode, & lepidè ostendit Annatus lib. 8. cap. 1. At dices, si non sunt approbata à Cœlestino ea, quæ Sanctus Doctor de concupiscentiâ latissimè tradit contrâ Julianum, libero substant Lectorum assensui, vel dissensui. Ad hoc quidè suo inferiùs loco respondebimus; interim sciendum est, Augustinum lib. 5. contrâ Jul. cap. 12. quinque de concupiscentiâ quæstiones proposuisse (in quarum tertiâ Recentiores stant contrâ Augustinum iisdem argumentis, quibus Julianus usus est, decertantes) atque hæc ibidem dixisse: *In his quæstionibus Catholicâ veritate antiquitùs traditâ vestra impia novitas suffocatur.* Repetere autem hic possumus, quæ in aliâ causâ dicebat Bellarminus Cardinalis lib. 2. de Grat. & Lib. arb. cap. 11. *Nam si Augustini de prædestinatione (dicas concupiscentiâ) sententia falsa esset, non posset idem Augustinus ab ingenti reverentia defendi, quippè qui non solum tam acriter pro falsitate certasset, sed etiam eam pro fide Catholicâ venditare ausus esset.* Nunquam Sanctus Doctor proprio è cerebro natas opiniones pro Catholicis sententiis publicasset. De quâ re repetè dicta cap. 3. §. 2.

Scribit Auctor in fine cap. 3. *Constitutiones Sanctorum Patrum compendiofo manifestamus indiculo, quo si quis non nimium est contentiosus, agnoscat omnium*

Lib. 1.
Hæres.
Janf.
c. 3.
n. 113.

disputationum connexionem ex hac subditorum auctoritatum brevitate pendere. Hic magnæ difficultates emergunt; undenam scire poterimus hanc dogmatum connexionem? Recentiores se hujus mysterii Magistros profitentur, irridentque Augustinum eâ de connexionione scribentem. Legimus cap. 12. homines non priùs baptismum suscipere, quam exorcismis, & exsufflationibus Clericorum spiritus ab eis immundus abigatur, ut tunc verè appareat, quomodo princeps mundi hujus mittatur foras &c. inferimus; ergo Dæmon sensibili pœnâ nocere poterit pueris infectis originali peccato, utpotè suis mancipiis, quorum ipse est Princeps. Clamat Annatus pag. 858. *Negamus crudèlem consequentiam.* At connexionem illam asseveravit satis constanter Sanctus Augustinus libro 4. Oper. Imp. cap. 200. *Si autem non eruitur*, inquit, *de potestate tenebrarum, & illic remanet parvulus, quid miraris in igne eterno cum Diabolo futurum, qui in Dei regnum intrare non sinitur?* Respondet Moraines disp. 40. Anti-Janf. num. 60. id dixisse Augustinum *æstu disputationis abreptum.* En Semipelagianorum voces, Augustinum *necessarium modum excessisse*, à Cœlestino damnatas, cujus quidè literas, prout utile est ipsorum causæ, recipiunt; sed prout in rem Augustini faciunt, minimè imitantur. Itaque erravit Augustinus furore abreptus eam connexionem adstruendo, quam nullam esse Recentiores contendunt. Opponimus cap. 11. *Perseverantiam usque in finem ad Christi gratiam referri*, datur enim gratis, ut ex precibus fusè probat Augustinus, & definitum est in Arausicanâ Synodo can. 10. Indè inferimus, prædestinationem ad gloriam esse pariter merè gratuitam; nam prædestinatio, quæ segregat reprobam à prædestinato, fundatur, seu connectitur cum dono perseverantiæ finalis merè liberaliter meritis superaddito, ergo à merè liberalitate Dei prædestinatio dependet. Hanc connexionem vidit, ac propugnavit Augustinus, eandem Sancti Patres Augustiniani, Prosper, Fulgentius, Prudentius, Rhemigiùs, aliique asseruere. At Recentiores eam connexionem negant, qui Augustini doctrinam juxtâ connexionem cum Cœlestini literis recipiunt, quam tamen connexionem juxtâ proprias opiniones recipere, vel respicere nec piget, nec pudet. Uno verbo: Augustini libri ad normam literarum Cœlestini examinandi sunt, Cœlestini verò literæ juxtâ suam ipsorum imaginationem interpretandi. Illi quidè, ut probent hæc capita, quæ Epistolæ Cœlestiniana connexa sunt, esse reapse ab Apostolicâ Sede emissa, producunt Petrum Diaconum, & Ecclesiam Lugdunensem, à quibus illæ sententiæ laudato Pontifici adscribuntur. At respondemus, eos Patres illam Epistolæ appendicem legisse, & tamen uti dogma Catholicum prædestinationem absque meritorum præcognitione statuisse; sed dicent, mitiori se illorum de Augustini doctrinâ judicio non stare; bene, nec illorum nos convincimur testimonio, ut Cœlestino illas theses deputemus.

Subit hic mentem, quoniam de prædestinatione sermo incidit, Recentiorum modestia in sententiâ Sancti Augustini de prædestinatione merè liberali examinandâ; inquit enim honoris gratiâ cum Molinâ, esse duram, & indignam divinâ bonitate, ejusque occasione plurimorum salutem fuisse periclitatam; cum Marianâ esse novam; & Augustinum in illâ haud constantem, inducere desperationem, cum Lessio: brevisque à contrariâ opinione obducendam cum Petavio. Nonnè hoc ipsum est Augustini sententiam contemnere? & tamen de illâ dictum fuisse à Cœlestino absensit;

ritis, se illam non *audere contemere*. Peccatum originale esse potissimum, ac proximam causam reprobationis est Sancti Augustini sententia, idque concedit Adamus pag. 614. sui Calvini destructi, de qua pag. 667. cap. 10. 3. p. scribit: *Credo mihi licere eam exhorrescere, quia mater est Calviniani dogmatis*. Potuit-ne Augustini sententia vilius excipi? Ridet Annatus lib. 8. cap. 1. quosdam, qui explicaturi verba illa Cœlestini: *Profundiores verò, difficilioreque partes incurrentium questionum, quas latius pertractarunt, qui hæreticis restiterunt*, quarundam questionum indicem texunt, quas ad propositum non facere, non pravè idem ostendit. At petimus ubinam contrà Pelagianos latius agitarit Augustinus questionem illam de prædestinatione? Certè in Epistolis ad Paulinum, & Sixtum de illà non multa loquitur, ut vix dicendus sit, fufius inibi eam pertractasse. Verùm in libris ad Prosperum, & Hilarium latius de illà disseruit; at eo in Opere Sanctus Doctor hæreticis non resistebat, erant enim Semipelagiani Catholici, eratque id nomen factionis, non hæresis. Cœlestinus verò illas questiones appellat, quas illi, qui hæreticis restiterunt, pertractarunt. Scio quid responduri sitis, intelligenda esse Cœlestini illa verba, qui hæreticis restiterunt, *specificativè, non reduplicativè*. Scholæ interpretamentum est; ne sim litigiosior, cedo herbam, nec me hoc postremum multum movet, ad alia transeamus.

Sed mitissimè, atque humanissimè vobiscum agamus; Scitote aded in tuto esse Sancti Augustini auctoritatem, ut causam, de qua hucusque litigavimus, ex integro vobis ultro cedere possimus, quin quicquam detrimenti Augustinianæ doctrinæ dignitas subeat. Habuerint decem illa capita Cœlestinum auctorem, nullum Augustini dogma cum illis connexionem habeat, damus omnia, ut libet, ut lubet. Hinc tamen non fit, ut capitalia Sancti Augustini dogmata inter adiphora numerentur, quæ libero disputantium arbitrio permixta sunt. In illis capitibus initium fidei, pium consilium, probabile studium, sanctam cogitationem, perseverantiam finalem esse Dei dona decretum est, Augustino id gloriæ datur, suas ipsius theses adversus Massilienses defensas in fidei dogmata à Cœlestino relasas fuisse. Interrogatos velim modò Recentiores, an post Cœlestini obitum ulla alia Augustini asserta ab Apostolica Sede contrà hæreticos, aliove statuta sint? Affirmabunt profectò, qui sciunt, viginti quinque canones Araucanos à Felice IV. ex Sancti Augustini libris desumptos fuisse. Cœlestinus ex Sancti Augustini doctrinà quidquid Massilienses in dubium vocabant, definiivit, ex ejusdem etiam sententiis contrà novos Pelagianorum conatus à successoribus idem præstitum fuit. Sanctus Gelasius Papa Divi Augustini sententiam de transfusione peccati originalis in prolem ratione concupiscentiæ, de exclusionè à regno cœlorum, de miseris ex peccato originali venientibus, de infantum danatione, de libertate ad bonum per peccatum amissà, aliave multa in Epistolâ ad Episcopos per Picenum approbavit. Leo Magnus integra duo capita Augustinianæ doctrinæ suis literis inseruit, in quibus asserit Augustinus, non improbabiler dici, parentum quoque peccatis parvulos obligari, non solum primorum hominum, sed etiam suorum cap. 46. Enchir. Quare si Sanctissimo, eidemque doctissimo Pontifici Leoni illa Augustini sententia placuit, quam hic tantum non improbabilem judicabat, quantum illas Apostolicæ Sedi placuisse

dicemus, quas tanquam certas, tanquam sacris literis conformes, tanquam denique planè orthodoxas totis lacertis contrà hæreticos propugnavit? Statuerit itaque Cœlestinus quid contrà Massilienses ab omnibus tenendum sit, non inde intrâ cancellos brevissimos Augustiniana doctrina restringitur, latius expatiatur, ac secum unanimi consensu Romani Præsules procedunt, Augustinum in statuendis de auxiliis divinæ gratiæ decretis summâ semper religione secuti. Subsidat ergo jam tandem tantus ex his, ut putant, Cœlestini capitulis pulvis à Recentioribus contrà micantissimos Augustiniani Solis radios excitatus, ac Sancti Præsulis doctrina quacun- que falsarum interpretationum depulsâ caligine Ecclesiam universam illustret.

CAPUT ULTIMUM.

Centum ac triginta quinque Recentiorum contrà Divum Augustinum convicia, diſteria, ac censura ab eodem Sancto Doctore, & Sanctis Patribus repulsa.

Mirari satis nequeo, Augustinum tam magnò, ac felici ingenio excelluisse, ut non modò eos hostes, quibuscum vivens acerrimè dimicavit, mille voluminibus conculcarit, protriveritque, verùm etiam asserta abs se dogmata iis argumentorum armis muniverit, ut & subsecutorum omnium hæreticorum conatus infregerit, ac quorumcumque hominum censuras eluserit: cum nullas sive hæresis, sive invidia voces dare possit, quibus suis in libris Augustinus plenissimè non satisfecerit. Exemplo sint recentia convicia, quibus nonnulli novitii Scriptores venerandam Magni Patris canitiem temerario ausu discerpere conati sunt: quandoquidem, etiamsi nullus pro Augustino defendendo styllum stringat, ex unius illius dictis omnium calumniantium ora penitus obstruuntur. Hoc modò demonstrare aggredior, productis hinc novorum Scriptorum censuris, illinc verò datis ex Augustino responsis. Quæ sanè quicunque procul amoris, & odii causas habens, attentè perleget, is profectò fatebitur, Augustinum ita esse locutum, ac si cum recentissimis hinc hominibus, qui post duodecim sæcula erupere, reapse litigasset. Hic tamen mihi decretum est, illatas Augustino contumelias repellere, illarum verò auctores silentio præterire. Etenim, cum Augustinus Pelagianos primitus impugnandos suscepisset, ita eorundem errores infectus est, ut Auctores minimè publicaret. Cujus facti hanc ipse rationem assignat lib. 2. Retract. cap. 33. *In his autem, inquit, libris tacenda adhuc arbitratus sum nomina eorum, sic eos facilius posse corrigi sperans*. Et quidè Magni Patris vestigiis inhaerentes nostri instituti homines Basilius Poncius Hispanus, ac Carolus Moreau Gallus ita importatas Augustino injurias confutarunt, ut adversariorum nominibus pepercerint. Familiare igitur majoribus nostris exemplum secutus, Censorum nominibus suppressis, minùs honorifica eorundem de Augustino dicta ex Augustino ipso resellam. Optimè enim de humano genere merentur, qui antidota suggerunt, etiamsi venenorum artifices minimè prodant. Dabimus profectò grande patientiæ, grandius modestiæ documentum, ut vel hinc mitiora jam tandem ergà insignem Ecclesiæ Doctorem consilia eisdem in posterum inituros non dubitemus. Verùm, ne

K Censores